

Prof. dr hab. Joanna Madalińska-Michalak
Przewodnicząca Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego

WYSTĄPIENIE PROGRAMOWE
XII Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego

Szanowni Państwo,

Drodzy Delegaci na XII Zjazd Delegatów Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego,
Drogie Koleżanki i Koledzy, Drodzy Przyjaciele!

Polskie Towarzystwo Pedagogiczne zostało powołane do życia w marcu 1981 roku. Był to czas znamieny w Polsce – czas, w którym pojawiły się nadzieje i czas nasilających się napięć społecznych, czas zapowiadający wiele zmian w kraju. Rok 1981 i lata następne były dla założycieli Towarzystwa i jego członków czasem wielu wyzwań. Świadomość powagi sprawy i czasu, w jakim przyszło działać członkom Towarzystwa, sprzyjała wzrostowi poczucia odpowiedzialności i sprawstwa za podjęte zobowiązania, które koncentrowały się na osiągnięciu celu statutowego Towarzystwa, jakim był udział w rozwoju nauk pedagogicznych i popularyzacja ich osiągnięć w kraju i za granicą. Lata osiemdziesiąte ubiegłego wieku oznaczały więc dla twórców Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego czas rozwijania jego działalności. Prace programowe i organizacyjne Zarządu Głównego Towarzystwa, realizowane pomimo wielu trudności, niejako na przekór temu, co się wokół działo, były wspierane przez silne społeczne zaangażowanie jego członków.

Niewątpliwie rozwojowi pedagogiki i Towarzystwa służyły kolejne Ogólnopolskie Zjazdy Pedagogiczne, w trakcie których podejmowano poważny namysł i dyskusję tak nad tematyką związaną ze stanem pedagogiki, jak i wybranymi „palącymi” problemami edukacji. Począwszy od roku 1993, kiedy to odbył się I Zjazd, zjazdy stały się trwałą instytucją i ważnymi punktami orientacji we współczesnej pedagogice w Polsce. Mają one istotne znaczenie zarówno dla członków Towarzystwa, jak i dla całego środowiska akademickiego związanego z edukacją. Zjazdy PTP są spotkaniami tematycznymi, dotyczącymi znaczących problemów edukacyjnych.

Obecnie jesteśmy w trakcie prac nad kolejnym Ogólnopolskim Zjazdem Pedagogicznym – będzie to Jubileuszowy X Zjazd. 27 marca 2017 roku Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego przyjął temat tego Zjazdu. Brzmi on: "Pedagogika i edukacja wobec kryzysu zaufania, wspólnotowości i autonomii". Zjazd odbędzie się w dniach 18-20 września 2019 roku w Warszawie. Zjazd organizowany jest przez Polskie Towarzystwo Pedagogiczne we współpracy z Akademią Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie i Wydziałem Pedagogicznym Uniwersytetu Warszawskiego. Przewodniczącym Programowymi Zjazdu są: Prof. Anna Wiłkomirska i Prof. Stefan Michał Kwiatkowski.

Zjazd ma być naszą wizytówką – nie tylko od strony organizacyjnej, bo z pewnością będzie świetna, ale przede wszystkim od strony merytorycznej. Moim pragnieniem jest, aby podczas Zjazdu pokazać najnowsze, oryginalne osiągnięcia polskiej myśli pedagogicznej.

Nie tylko powinno nam zależeć na dobrej atmosferze, integracji, ale jako przedstawicielom środowiska naukowego na pokazaniu naszych rzeczywistych dokonań oraz na jeszcze większym otwarciu się na nauki pokrewne pedagogice. Musimy też przemyśleć formułę Zjazdu – być może poszczególne Sesje na Zjeździe powinny przygotowywać poszczególne oddziały. Dałoby to szansę na aktywizację tych środowisk. Z pewnością powinniśmy dążyć do podniesienia standardów kwalifikowania referatów na Zjazd, a wraz z tym położyć nacisk na większą selektywność zgłoszeń, zwłaszcza gdy ewidentnie widać, że proponowane materiały mają niską jakość i nie niosą ze sobą nadziei na istotny wkład w dyskusję podczas obrad Zjazdu.

Zjazd pragniemy poprzedzić konferencją dla młodych naukowców, organizowaną przez Koło Młodych Naukowców. W ramach konferencji, obok wystąpień, będą także organizowane warsztaty metodologiczne. Będziemy dążyć do tego, aby konferencja została zorganizowana we współpracy z naszymi partnerami z zagranicy.

W czerwcu 2018 roku odbędzie się w Poznaniu Ogólnopolska Konferencja Naukowa „Pedagogika i Dialog. Ku zaufaniu i wspólnotowości”. Jest to konferencja, która w zamierzeniu koresponduje z tematyką X Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego. Konferencja ta stanowi kontynuację pionierskiej inicjatywy dwóch Oddziałów PTP – Oddziału w Toruniu i Bydgoszczy, które dzięki wspólnej pracy zorganizowały w doskonałym stylu konferencję „Wychowanie jednostki i wspólnoty do wartościowego życia” (19-20 października 2015 roku, Toruń – Bydgoszcz). Była to tzw. „konferencja połówkowa”, poprzedzająca IX Ogólnopolski Zjazd Pedagogiczny.

Jestem przekonana, że konferencja „Pedagogika i dialog: Ku zaufaniu i wspólnotowości” organizowana przez Zarząd Główny PTP we współpracy z Oddziałem PTP w Poznaniu i Wydziałem Studiów Edukacyjnych Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu okaże się niezmiernie ważnym wydarzeniem naukowym. Niniejszym chciałabym już teraz podziękować Pani Prof. Agnieszce Cybal-Michalskiej, Dziekanowi Wydziału Studiów Edukacyjnych UAM oraz Oddziałowi PTP w Poznaniu za podjęcie się organizacji tej konferencji.

W obecnej kadencji bardzo zależy mi na tym, abyśmy mogli wspólnie wzmocnić działalność publikacyjną Towarzystwa. W pierwszym kroku musimy uporządkować sprawy związane z czasopismami Towarzystwa oraz podnieść rangę niektórych z tych czasopism. Od pewnego czasu myślę o tym, aby Nasze Towarzystwo wydawało własne czasopismo w języku angielskim.

Prof. Kwieciński w trakcie dyskusji podczas pierwszego dnia XII Zjazdu Delegatów podkreślił pracę, jaką włożyłam w umiędzynarodowienie naszego Towarzystwa. Zgadza się – dziękuję, że Profesor to widzi, dostrzega i podkreśla. Jest to jeden z kierunków naszego działania. Ponieważ bardzo ważnym wymiarem pracy Towarzystwa jest jego przynależność do tak renomowanych zagranicznych towarzystw naukowych, jak: European Educational Research Association i World Education Research Association. Współpraca z tymi towarzystwami wzmocnia polską pedagogikę i stwarza różne możliwości rozwojowe tak dla młodych, jak i dla doświadczonych naukowców. Stwarza też szanse na popularyzację osiągnięć polskiej nauki poza granicami naszego kraju.

Jesteśmy obecnie w takim momencie, że to na czym nam powinno zależeć, to podjęcie się organizacji konferencji European Conference of Educational Research we współpracy z European Educational Research Association.

Przedsięwzięcie będzie trudne logistycznie, gdyż tego rodzaju konferencja gromadzi często ponad 2000 naukowców z Europy i z krajów pozaeuropejskich. Uważam, że 36-letnie Towarzystwo jest na tyle dojrzałe, że powinno, bez kompleksów, podjąć to wyzwanie. Być może warto rozważyć zorganizowanie tej konferencji na 40 lecie naszego Towarzystwa – byłby to rok 2021 (to już inna kadencja), ale przecież przyszłość zaczyna się dziś.

Jeśli chodzi o kwestie organizacyjne, to pragnę podkreślić, że w obecnej kadencji (2017-2020) zależy mi na kontynuowaniu już zapoczątkowanych działań w poprzedniej kadencji (2014-2017). Zależy mi nie tylko budowaniu, ale rozwijaniu podstaw sprzyjających lepszej, bardziej zharmonizowanej pracy Zarządu, jak i Oddziałów. Chciałabym położyć nacisk na transparentność naszej działalności i informowanie o naszych działaniach – tę politykę zamierzam we współpracy z Zarządem kontynuować poprzez:

1. Umocnienie struktur terenowych – oddziały, jak wykazało sprawozdanie z kadencji 2014-2017 – pracują bardzo nierówno. Są oddziały silne, prężne, ale są też takie, które mają wiele trudności w bieżącym funkcjonowaniu. Praca w oddziale zależy od pracy władz oddziału, od lidera, który skupi wokół siebie innych i pokaże, że warto się zaangażować w działania oddziału. Do tego potrzebny jest pomysł, zaangażowanie, wizja tego, co się chce osiągnąć, wytrwałość i dużo optymizmu. Nie poddawanie się złudzeniu, że jesteśmy sami – inni nawet, gdy w danym momencie zwalniają tempo, przyglądają się naszej pracy i jeśli zaoferujemy coś naprawdę dobrego być może dołączą do nas.
2. Weryfikację oddziałów, które mają poniżej 15 członków, a które – w mojej ocenie – należy połączyć z innymi silniejszymi oddziałami.
3. Umocnienie pracy oddziałów, a służą temu między innymi zmiany w Statucie, dające oddziałom większą samodzielność – chociażby w zakresie przyjmowania nowych członków i eliminowania członków nieaktywnych. Zastanawiamy się też nad możliwością obejmowania patronatem różnych inicjatyw także i przez oddziały i przyjmowanie przez nie członków wspierających.
4. Wyraźną potrzebę wzmocnienia finansowego Towarzystwa, które powinno prowadzić projekty naukowe, pozyskiwać środki na działalność, uzyskiwać środki poprzez organizację konferencji, w tym Zjazdów.
5. Wzmocnienie obu organów wewnętrznych: Sądu Koleżeńskiego i Komisji Rewizyjnej poprzez dokooptowywanie do ich składu lub tylko możliwości korzystania z konsultacji specjalistów z zakresu audytu finansowego i prawa np. autorskiego.

Przedstawione przeze mnie założenia działań, które zamierzam realizować w latach 2017-2020 we współpracy z Państwem wpisują się organicznie w podniesienie rangi naukowej Towarzystwa. Bardzo bym chciała, aby przynależenie do Towarzystwa było pozytywnym wyróżnikiem dla naszych członków. Przyczyną do dumy z naszych osiągnięć.

* * *

Miniony 2016 rok był dla Towarzystwa bardzo istotny – był to rok jubileuszowy. W czasie, gdy Towarzystwo obchodziło swoje 35-lecie zadaliśmy sobie szereg zasadniczych pytań, które odnosiły się do spraw kluczowych dla pedagogiki i praktyki edukacyjnej. Wśród postawionych pytań były te o tożsamość pedagogiki oraz odpowiedzialność uczonych za pedagogikę i edukację rozumianych jako dzieła o sensie publiczno-wspólnotowym.

Jednym z pretekstów do postawienia tych pytań i poszukiwania na nie odpowiedzi była ogólnopolska konferencja naukowa zorganizowana dnia 11 maja 2016 roku z okazji jubileuszu Towarzystwa pod tytułem: *Tożsamość Pedagogiki. Towarzystwość – Etyczność – Wspólnotowość*. Konferencja miała w zamierzeniu zainicjować poważny namysł i dyskusję – jak wskazywał jej tytuł i podtytuł – nad problematyką tożsamości pedagogiki i budowania relacji nastawionych na doświadczanie poczucia wspólnoty naukowej w duchu etyczności i towarzyskości. Wspólnoty koncentrującej swoje wysiłki na rozwijaniu nauki, jaką jest pedagogika oraz na utrwalaniu i pomnażaniu podzielanych w tej wspólnotocie wartości. Bez tak rozumianej wspólnoty trudno byłoby dziś mówić o rozwoju towarzystw naukowych, w tym Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego. W trakcie konferencji w pierwszej kolejności postawiono kwestię pedagogiki i jej społecznego funkcjonowania, co zapowiadał następujący tytuł sesji: *35-lecie Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego – Ewolucja Tożsamości Pedagogiki*. Następnie, w sesji drugiej zatytułowanej *Towarzystwość – Etyczność – Wspólnotowość*, podjęto dyskusję wokół tytułowych kategorii tej sesji. Triada, jaką tworzyły te kategorie zachęcała do zwrócenia się ku myślowemu przepracowaniu zagadnienia sensów i problematyki wpisującej się w pole problemowe wyznaczone tymi kategoriami.

Konferencja ta, a następnie obrady IX Ogólnopolskiego Zjazdu Pedagogicznego ewidentnie pokazały, że jako członkowie Polskiego Towarzystwa Pedagogicznego i reprezentanci pedagogiki ponownie wracamy do pytania o to o jaką pedagogikę i edukację chcemy zabiegać. Do pytania, o to, na czym faktycznie nam jako pedagogom zależy i jak widzimy nasz rozwój na-

ukowy, jak chcemy dzięki temu rozwojowi przyczynić się do rozwoju nauki, której jesteśmy reprezentantami.

Wszystko to, co wydarza się w naszym życiu naukowym, jest możliwe – jak kiedyś pisałam w odniesieniu do nauczycieli osiągających sukcesy zawodowe, których określiłam mianem „ludzi drogi” – dzięki mocy utkanej z cierpliwości i czasu, z umiejętności dochowania wierności własnym ideałom i własnym standardom; u ich podstaw tkwi umiejętność stawiania sobie wysokich wymagań, odwaga bycia niezadowolonym z siebie samego i wytrwałość w wysiłkach nieustannych poszukiwań. Nasze życie zawodowe wymaga jednak przechodzenia czasem bolesnych prób dochowania wierności sobie samemu, zaświadczenia swoją postawą, własnymi czynami, że życie zawodowe to bycie w drodze.

Korzystając ze sposobności, życzę Państwu sił twórczych, abyśmy mogli z pełną, właściwą uczonym otwartością, zajmować się z pasją badaniami nad edukacją i zmienianiem edukacji.

Joanna Madalińska-Michalak

Warszawa, 6 czerwca 2017 r.